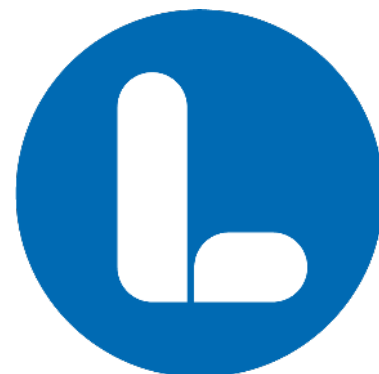

Leksand behöver liberal politik

Leksand-liberalernas valmanifest

Hej Leksingar!

Vi som bor i Leksands kommun vet att vi har en fantastisk bygd med en vacker natur, en unik kultur och ett stolt arv att föra vidare. Det här är en bygd där möjligheterna är stora.

Vi har en historia som sträcker sig långt tillbaka i tiden. På kyrkudden har människor bott och levat redan på 1000-talet och på Leksands-Noret hittar man spår åtminstone från 1500-talet. Säkert har människor redan dessförinnan kallat denna plats sitt Hem. Idag är vi 16.167 invånare i Leksand¹. På 1600-talet uppfördes en flottbro över Dalälven och under 1800-talet utvecklades Noret till ett mindre handelscentrum. Byn blir hamn för ångbåtstrafiken på Siljan och ett centrum för Dalaturismen. Järnvägen kommer till Insjön 1884 och till Leksand 1914. Här finns många mindre företag men även större som Clas Ohlson, Ejendals, Leksands Knäckebröd med flera. Tusentals besökare besöker varje år Leksand Sommarland och Sveriges största majstångsresning i "Gropen", en dödisgrop från istiden. Leksands Sparbank verkar här sedan 1870, och Leksands IF sedan 1919 med bland annat 4 SM-guld och 8 seriesegrar i ishockey bakom sig. Vi har allt framför oss! Leksand är ett föredöme när det kommer till natur, kultur, skola, trygghet och företagande. Dessa områden är mina hjärtefrågor.

Jag heter Fredrik Winberg och jag kommer att ställa upp i kommunvalet för Liberalerna i Leksands kommun. Med Din hjälp hoppas jag att vi i valet 13 september får behålla och gärna utöka vårt mandat i kommunfullmäktige. Jag tycker att den liberala rösten behövs i vår kommun.

Vi liberaler vet att frihet och ansvar hänger ihop. Dina möjligheter är som störst i ett samhälle där människor bildar sig, betar sig och bryr sig. Ett samhälle där människor tar personligt ansvar och samtidigt visar omtanke om andra. Då växer friheten, tryggheten och möjligheterna för alla.

För att Leksand ska vara bra att bo i så måste vissa saker alltid fungera. Vi tar tag i problemen och söker lösningar som fungerar i vår trakt. Därför finns det några saker som Liberalerna alltid sätter först för att göra Leksand till en ännu bättre kommun. Skolan, tryggheten, vård och omsorg samt företag som får chans att blomstra.

¹ Källa: SCB, siffror från 2025

- Kommunens alla förskolor och skolor ska ha bra förutsättningar för att bedriva en verksamhet med hög kvalitet. Lärare ska kunna fokusera på att bedriva och utveckla det pedagogiska arbetet. Kunskap är nyckeln till att Leksands unga ska kunna ta vara på möjligheterna inför vuxenlivet.
- Skola, socialtjänst och polis behöver goda förutsättningar för samverkan för att kunna fånga upp behov av tidiga insatser för barn, ungdomar och deras familjer. Trygghet mot brott, så att fler brott förebyggs och klaras upp även på landsbygden, och att ungdomar i riskzonen snabbt fångas upp.
- Ett blomstrande företagsklimat tar hand om sina lokala företag och är ett attraktivt val för nyetablering. Driftiga entreprenörer och växande företag är grunden för vårt välstånd. Fler som bidrar och färre på bidrag.
- Vi behöver bli fler! Planera klimatsmart byggande för att få fler invånare i kommunen, och att det byggs lägenheter som unga har råd att bo i.

Vi ber om din röst i valet för att förverkliga den visionen. Med konkreta reformer på dessa punkter gör vi Leksand till en bättre plats att bo på i livets alla åldrar.

Det här vill vi göra

Skola och utbildning

- **Mindre barngrupper:** Med för stora barngrupper ökar stressen såväl för barnen som personal. Nu finns möjligheten att göra något åt det. Barnkullarna minskar och kommunerna måste prioritera rätt. Använd resurserna för att skapa mindre barngrupper och en lugnare, tryggare miljö för våra yngsta och undvik att lägga ner välfungerande förskolor. Sätt barnens bästa först och ge föräldrar frihet att välja det som passar deras familj. En röst på Liberalerna är en röst för mindre barngrupper, tryggare förskolor och bättre villkor för både barn och personal.
- **30 timmar förskola i veckan:** Vi vill att alla barn ska ha rätt till 30 timmar förskola i veckan, vilket barn till arbetslösa eller föräldralediga inte har idag.
- **Kunskapsfokus och tidiga insatser:** Skolan ska ha tydligt fokus på ämneskunskaper och grundläggande färdigheter, som att alla elever tidigt ska kunna läsa, skriva och räkna. Vi prioriterar trygghet, studiero och ordning, och ser till att alla elever får relevant stöd tidigt.
- **Starka skolor:** Stärka och utveckla våra små skolor istället för att avveckla dem. Varje barn ska ha rätt till en bra utbildning, oavsett om man bor på Noret eller i byarna. Bygg ut Sammilsdalsskolan till en högstadieskola och förlägg årskurserna F-6 till Åkerö skola.

- **Skickliga lärare i alla skolor:** Vi vill locka fler behöriga lärare till vår kommun genom att förbättra förutsättningarna och arbetsmiljön. Alla lärare ska ha gott om tid till planering och uppföljning av sin undervisning och administrationen och pappersarbetet ska minska.
- **Yrkesprogram och SFI ska finnas på fler nivåer.**

Trygghet

Liberalerna tror på ett starkt civilkurage i Leksand.

Vi är ett litet samhälle bestående av män, kvinnor, gubbar, gummor, ungdomar och barn. I ett litet samhälle krävs ett stort eget ansvar av var och en av oss. Var uppmärksam på omgivningen, våga ingripa och våga larma. Det är svårt att ha en polis bakom varje hörn. Vi har mycket att tjäna på att hjälpa varandra. Liberalerna vill att kommunen ska göra en extra insats för att nå ut med information så du vet var hjälpen finns.

Nära vård och omsorg

- **Värdig äldreomsorg:** I vår kommun ska man kunna åldras med värdighet och bemötas av en omsorg med värme och kvalitet. Vi vill att fler äldre tryggt ska kunna bo kvar i sin hembygd, till exempel genom trygghetsboenden, är seniorbostäder med tillgång till omsorg. Vi vill också öka valfriheten i hemtjänsten och ställa höga krav på kvalitet hos alla utförare.
- **Avskaffa minutstyrningen i hemtjänsten:** Det måste vara möjligt att planera och genomföra hemtjänstens viktiga omvårdnadsarbete utan att stipulera minutåtgång för varje del av vad som får en människas vardag att fungera.
- **Alla som behöver hemtjänst ska själva få välja utförare:** Vi är alla olika, även när vi är årsrika. Vård och hjälp i hemmet är viktigt för individens levnadsstandard, och utförare av hemtjänst måste hålla hög kvalitet. Du ska kunna välja vilket företag som utför hemtjänsten och vilken typ av tjänster du behöver och vill ha, utan krånglig byråkrati. En lösning fungerar inte för alla. Det handlar om integritet, makten att själv kunna bestämma vem som stiger över tröskeln för att hjälpa i den privata vardagen. Grundläggande tjänster i hemtjänsten såsom att få komma ut i friska luften, ha tillgång till sociala aktiviteter och få mat lagad i hemmet ska garanteras alla.
- Den offentliga mat som Leksands kommun varje dag bekostar och serverar slängs idag i alldeles för hög grad samtidigt som det finns framgångsrecept hos kommuner som satsat på närproducerad mat av hög standard tillsammans med en god måltidsmiljö. Vi kan åstadkomma en förbättring av maten som många av våra skolor och äldreboenden

serverar. Detta skulle minska matsvinnet, öka koncentrationen i våra skolor och ge våra äldre medborgare den kvalitet de förtjänar.

- **Stöd till anhöriga:** Många anhöriga är sina barns, livspartners, föräldrars eller släktingars främsta vårdgivare. Liberalerna vill ge mer avlastning och stöd till de som tar hand om en närstående, till exempel genom utökad avlösarservice och stödgrupper. Ingen ska behöva dra ett orimligt tungt lass på egen hand.
- **Vården nära dig:** Vi kämpar för att behålla och stärka vår vårdcentral. Vård ska finnas nära när man behöver den – ingen ska behöva åka många mil för basal sjukvård.
- **LSS gör livet friare för människor med funktionsnedsättning:** LSS är en av Sveriges viktigaste frihetsreformer. Rätten till personlig assistans handlar om människors möjlighet att leva självständigt och forma sina egna liv. Människor med funktionsnedsättning ska kunna leva fria och självständiga liv. Därför behöver LSS åter präglas av frihet, tillit och människors rätt till självbestämmande. Samhällets stöd ska stärka människors möjligheter, inte begränsa dem. Målet är ett system där fler människor får det stöd de behöver för att leva ett liv som alla andra, på sina egna villkor.

Tillväxt och integration

Leksand är idag en kommun med en åldrande befolkning men där inflyttning och barnafödande inte motsvarar den utvecklingen. Vi behöver bli fler! Leksand är en attraktiv kommun - det vet vi som bor här! - och ska fortsätta vara det och bli det i ännu högre grad, så att fler vill komma hit och bo och arbeta. Kommunen ger möjligheter och ställer krav. Utifrån våra liberala värderingar vill vi ta ansvar för de människor som behöver Leksand och som Leksand behöver.

Jobb och företagande

- **Förenkla för företagare:** Vi vill att Leksand ska bli en kommun där fler företag kan starta och växa. Därför vill vi verka för att den kommunala byråkratin ska ge snabbare besked i tillståndsärenden.
- **Stöd till lokala näringar:** Vi vill stötta nya och växande företag inom jordbruk, skog, turism och andra gröna näringar. Det ska vara lätt att starta företag här – genom rådgivning, rimliga avgifter och att kommunen vid upphandlingar ger lokala aktörer chans. Vi vill att fler jobb ska kunna skapas lokalt. Vi vill underlätta för företag att etablera sig så att inte alla behöver pendla långt. Goda kommunikationer ska göra det enkelt att bo och arbeta i och utanför kommunen.
- Leksand måste inte bara fungera idag, utan också om 20 år. Vår välfärd hotas av brist på arbetskraft, och det bästa sättet att säkra personalförsörjningen är genom praktikplatser. Vi vill därför arbeta för att

alla offentliga verksamheter i Leksand kan fylla praktikplatser, samtidigt som de tillgodoser kommunens invånares behov.

Kultur och fritid

I en liberal kulturpolitik är yttrandefriheten grundläggande. Vår uppgift är inte att styra kulturens innehåll utan att ge goda förutsättningar för konstnärligt skapande. Kultur bidrar till bildning, som i sin tur stärker individens möjlighet att forma sitt eget liv. Det räcker inte att veta var information finns, vi måste också ha en inre grund av kunskap för att förstå, tolka och värdera den. Skönlitteratur hjälper oss att förstå oss själva och andra. En stark film kan utmana vår moral. Bra konst öppnar nya perspektiv.

- **Ökat fokus på bildning och kvalitet:** Kulturpolitiken ska gynna kvalitet, men ska inte lägga sig i innehållet i kulturen. Kultur av och för barn och unga är central och ska näras. Läsning ska prioriteras i hela skolsystemet. Genom att läsa och skriva utvecklas både språk och tänkande. Kulturarvet ska hållas levande. Det är kulturskapare som fattar de konstnärliga besluten, inte politiker. Tankens och ordets frihet är grunden i liberal kulturpolitik. Vår uppgift är inte att styra kulturen, utan att förbättra förutsättningarna för det konstnärliga skapandet.
- **Försvara idrottens egenvärde:** Alla ska kunna motionera och idrotta. Liberalerna vill ha en självständig idrottsrörelse med demokratiska värderingar som ger alla möjligheter till positiva upplevelser av idrott. Engagemanget och sammanhållningen inom idrottsrörelsen betyder mycket för samhället. Eftersom idrotten är en folkrörelse ska de egna medlemmarna bestämma och ta ansvar. Politikens uppgift är att skapa så goda förutsättningar för idrottsrörelsen som möjligt. Liberalerna menar att det är viktigt att framhålla idrottens egenvärde. De flesta deltar i idrottslivet för att de vill idrotta, inte för att de vill skapa mervärden i form av förbättrad folkhälsa, minskad segregation eller stärkt tilltro till samhällsinstitutioner. Det är en aspekt som Liberalerna menar bör få en större plats inom idrottspolitik. Att framhäva idrottens egenvärde betyder inte att mervärdet går förlorat – tvärtom! Idrottsföreningen utgör en viktig källa till gemenskap, sammanhållning och ibland service. Idrott, lek och rörelse är viktigt för alla, inte bara för dem som vill och kan elitsatsa. Idrottsrörelsen bör erbjuda verksamhet även för dem som inte vill tävla. Det är även viktigt att idrottsarenorna i Sverige anpassas så att alla kan vara en del av idrotten, både som aktiva och som publik.

Klimat och miljö

- **Innovation, inte stagnation:** Liberalerna är tekniska optimister. Leksands kommun ska ta det lokala ansvar som vi kan för ett globalt resultat. Även vi invånare kan ta personligt ansvar för vår gemensamma miljö när det blir lätt att göra rätt.

- **Enskilda vägar tillhör fastighetsägarna:** I Sverige finns statliga vägar, kommunala vägar, enskilda vägar och privata vägar. Enskild väg är väg som inte omfattas av statligt eller kommunalt ansvar. Vår grundinställning är att den som "äger" vägen också ansvarar för att sköta och underhålla den. Detta kan mycket väl ske genom kommunens försorg, vilket alla partier i Leksand synes vara överens om, om än inte om formen i alla delar. Eftersom en enskild väg kan användas av flera fastigheter sköts de då ofta i form av en så kallad *gemensamhetsanläggning* eller GA där fastighetsägarna går samman i vägföreningar. Så här fungerar det i de allra flesta kommuner med enskilda vägar. Det finns ca 180 mil enskild väg i Leksands kommun, och på vissa av dessa (inte alla, märk väl!) tog kommunen efter ett beslut 1972 över väghållningen. Beslutet omfattade inte alla vägar, inte skogsbilvägar, vägar till fritidsstugor samt underhåll och drift av vägbelysning. Beslutet resulterade i att kommunen på egen bekostnad började ombesörja väghållningsåtgärder på vissa enskilda vägar. Inledningsvis handlade det om cirka 26 mil enskild väg, en omfattning som över tid utökats till cirka 33 mil. Inga avtal upprättades mellan kommunen och de enskilda väghållarna som tydliggör vilka delar av den enskilda väghållningen kommunen kan åta sig att svara för samt vilka rättigheter och skyldigheter respektive part har. Under dessa cirka 50 år har kommunen främst svarat för driftåtgärder såsom snöröjning, grushyvlning och dylikt samt svarat för vissa upprustnings- och förbättringsåtgärder. Omfattningen av kommunens engagemang och vägunderhåll har i hög grad styrts utifrån årlig budget och av över tid tillkommande kommunala beslut om åtgärder som kommunen kan åta sig att utföra och inte. Bland annat har en praxis utvecklats när nya enskilda vägar lagts till, vilket innebär att en förutsättning för kommunalt stöd är att det finns fast boende längs dessa vägar. Den senaste versionen av regler för kommunalt stöd till den enskilda väghållningen antogs år 2019 av kommunfullmäktige. En konsekvens av detta mångåriga kommunala stöd till den enskilda väghållningen är att merparten av tidigare väghållningsorganisationer upphört med egen aktivitet. I dagsläget har kommunen oftast ingen vetskap om vem som är formell ägare av de enskilda vägar som kommunen sköter, vad som utgör vägområde, vem som har rätt att ta olika väghållarbeslut som till exempel vilken standard en väg ska ha. Således saknar kommunen en aktiv samarbetspart att föra dialog med vid olika ärenden som rör de enskilda vägarna. Det är inte en hållbar situation. Kommunens politik rör vår gemensamma levnadsmiljö och vår gemensamma kommunala ekonomi, och den kan inte styras av diffus "gammal hävd" utan måste regleras i realiserbara avtal utefter de lagar som finns. Kommunen har och ska fortfarande erbjuda ekonomiskt stöd till skötsel av enskild väg. Genom avtal med vägföreningarna kan kommunen också utföra skötsel, men detta kan inte ske utan motpart. Det handlar också om fastighetsägarnas delaktighet och möjlighet att komma till tals beträffande sin egen närmiljö.

- **Utveckla Fornbybanken för bättre vattenmiljö och säkrare cykelväg:** Alviken och Byrviken är viktiga natur- och rekreationsmiljöer mellan Siljansnäs och Alvik-Almo. För att värna vattenkvaliteten och minska risken för igenväxning behöver möjligheterna att förbättra vattenutbytet med Siljan utredas. Samtidigt behöver trafiksäkerheten för gående och cyklister stärkas på sträckan mellan Siljansnäs och Västankvik, särskilt över Fornbybanken där vägen i dag är smal och osäker för oskyddade trafikanter. Liberalerna vill att Leksands kommun, i samverkan med Trafikverket, utreder ett samordnat projekt för Fornbybanken där förbättrad vattenmiljö kombineras med en trygg gång- och cykelväg. Genom att planera åtgärderna tillsammans kan kommunen använda resurserna klokt, minska kostnader och skapa långsiktiga värden för både boende, besökare och miljö.

Leksand – en attraktiv och trygg kommun

Med Liberalerna blir vår kommun både mer attraktiv och tryggare. Vi jobbar för att barnen får en skola som rustar dem för framtiden, och där ingen elev hamnar efter. Familjer och äldre ska känna sig säkra i vardagen och veta att vård och omsorg finns där när det behövs. På så sätt lägger vi grunden för en stark lokal ekonomi med fler jobb och livskraftiga företag.

Detta är vår vision för ett Leksand där möjligheterna är fler. Vi förenar frihet med omtanke, så att fler, både på Noret och i byarna, kan forma sina liv och förverkliga sina drömmar i vår kommun. Vi ber om din röst i valet för att göra det möjligt.

Tack för din uppmärksamhet - och för din röst!

/Fredrik Winberg/

musiker och

Liberal kandidat till kommunfullmäktige i Leksand

 leksand.liberalerna.se

 facebook.com/LiberalernaLeksand

 leksand@liberalerna.se

VAL TILL KOMMUNFULLMÄKTIGE

Liberalerna

(tidigare Folkpartiet)

Du kan personrösta genom att sätta ett kryss för den kandidat du helst vill ska bli vald eller genom att skriva till ett namn på valsedeln. Du kan endast personrösta på en kandidat som samtyckt till att kandidera. Om du skriver till flera namn får den överst tillskrivna kandidaten din personröst.

- ☐ 1 Fredrik Winberg, musiker, Alvik
- ☐ 2 Maria Park, f d skolledare/pensionär, Djura
- ☐ 3 Lars Henriksson, pensionerad marknadsassistent, Insjön
- ☐ 4 Maria Bröms, frisör/egenföretagare, Leksand
- ☐ 5 Per Florén, chaufför, Djura
- ☐ 6 Ingemar Wiborgh, pensionerad ingenjör, Leksand
- ☐ 7 Inger Back, pensionerad rektor, Leksand
- ☐ 8 Anders Back, pol mag, Leksand

Leksands kommun

0003 10374

